

1. Onafhankelijkheid

1.2. Samenloop tussen de controle van de jaarrekeningen overige dienstverlening

1. Wat is uw visie op de noodzaak bestaande onafhankelijkheidswaarborgen te versterken?

Ja, het is noodzakelijk om bestaande onafhankelijkheidswaarborgen te versterken.

2. Past naar uw mening het maken van een onderscheid tussen controle gerelateerde diensten en overige dienstverlening en overige dienstverlening bij de vraag welke diensten een accountantsorganisatie mag leveren bij een OOB-controlecliënt naast de wettelijke controle?

Ja, onderscheid is gewenst.

- *Om "controle gerelateerde diensten" te kunnen uitvoeren is onafhankelijkheid een vereiste.*
- *Voor het uitvoeren van "overige diensten" is onafhankelijkheid geen vereiste (vaak zelfs niet eens gewenst; hier is objectiviteit een vereiste).*

3. Zou daarbij een maximum moeten worden gesteld aan het percentage van deze controle gerelateerde dienstverlening, respectievelijk overige dienstverlening ten opzichte van de omzet uit de wettelijke controle? Zo ja, hoe hoog moet dit percentage volgens u zijn?

- *Geen maximum voor "controle gerelateerde diensten". Voor deze diensten geldt immers de eis van onafhankelijkheid.*
- *Voor "overige diensten" moet een maximum worden gesteld van nihil.*

4. Bent u het eens met de lijst van toegestane controle en aan controle gerelateerde diensten zoals opgenomen in bijlage I? Welke diensten zou u willen toevoegen of verwijderen?

De lijst dient alle producten (controle gerelateerde diensten) te bevatten waarbij de accountant door een verklaring/rapport ten behoeve van derden zekerheid verstrekt.

5. Bent u het eens met de lijst van verboden diensten zoals opgenomen in bijlage II? Welke diensten zou u willen toevoegen of verwijderen?

Voor de "overige diensten" hoeft geen lijst te worden opgesteld. De (controle)accountant mag enkel en alleen de werkzaamheden uitvoeren voor de producten (controle gerelateerde diensten) opgenomen op de lijst bij vraag 4.

6. Kunt u in bijlage III aangeven welk van de daar genoemde diensten volgens u hoort bij de aan controle gerelateerde diensten, verboden diensten of overige diensten?

Het criteria dient te zijn: wordt er een verklaring t.b.v derden afgegeven? Op grond van dit criterium kan alleen de dienstverlening genoemd onder nummer 2 (inbrenghverklaring enz.) worden verricht.

7. Welke criteria hebt u gehanteerd bij de beantwoording van de vragen 4 tot en met 6?

De criteria zijn:

- *de accountant voegt zekerheid toe*
- *de accountant verstrekt een verklaring/rapport ten behoeve van derden*

8. Indien het verlenen van overige diensten zijn toegestaan, bij wie zou de beslissing moeten liggen over het verlenen van toelaatbare overige diensten aan een controlecliënt in een specifiek geval:

- a. de accountantsorganisatie?
- b. de externe accountant?
- c. de auditcommissie van de controlecliënt?
- d. degene die de externe accountant benoemt?

- e. een toezichthouder, in casu DNB of AFM?
  - f. een andere partij, zo ja, welke zou dat zijn?
- “Overige diensten” in het geheel niet toestaan.*

9. Zouden uw antwoorden op de vragen 1 t/m 8 anders luiden wanneer het gaat om niet OOB-controlecliënten? Maakt u hierbij verschil tussen grote (niet OOB-) controlecliënten versus MKB-controlecliënten.

Nee, onderscheidt dient niet te zijn grote of omvang van klant, maar de aard van de opdracht (controle / niet-controle; zie criteria onder vraag 7).

Overigens dienen de criteria voor het verplicht stellen van controle van de jaarrekening fors te worden verhoogd. In de MKB dient de klant hiervoor meer vrijheid te worden geboden.

1.3 Zakelijke relaties en sponsoring

10. In hoeverre vindt u dat zakelijke relaties tussen accountantsorganisaties met hun OOB-controlecliënten ontoelaatbaar zijn? Onder welke voorwaarden vindt u dit toelaatbaar?

Zakelijke relaties tussen accountantsorganisatie en OOB-controleklanten zijn toelaatbaar en moeten mogelijk zijn. Criteria zijn:

- *marktconforme condities*
- *expliciet besluit zowel door de “audit commissie van de controleklant” en het “bestuur van de accountantsorganisatie”*
- *melding aan AFM (kan aanwijzingen geven na incidenteel en of regulier periodiek onderzoek).*

11. Vindt u dat accountantsorganisaties in beginsel hun OOB-controlecliënten mogen sponsoren? Zo ja, onder welke voorwaarden vindt u dit toelaatbaar? Welke omvangscriterium zou daarbij moeten gelden?

Idem vraag 10

12. Voor zover het accountantsorganisaties en externe accountant een beoordelingsruimte mogen hebben voor het aangaan van zakelijke relaties en sponsoring, welke waarborgen zouden zij moeten treffen om bedreigingen voor hun onafhankelijkheid te mitigeren of terug te brengen tot een aanvaardbaar niveau?

De genoemde criteria in vraag 10 en 11 geven voldoende waarborgen.

13. Zou uw antwoord op de vragen 10 tot en met 12 anders luiden wanneer het gaat om niet OOB-controlecliënten? Maakt u hierbij verschil tussen grote OOB-controlecliënten versus MKB-controlecliënten.

- *Nee, onderscheidt dient niet te zijn grote of omvang van klant; zie vraag 9.*

1.4 Verplichte roulatie en joint audits

14. Acht u, in aanvulling op de bestaande roulatie van externe accountants bij OOB-controlecliënten, een kantoorroulatie noodzakelijk? Zo ja, waarom?

Nee, lost het onafhankelijkheidsvraagstuk niet op. Lijk mij bovendien verlies aan kennis en daarnaast kostenverhogend.

15. Wat vindt u van het voorstel van de Commissie voor een verplichte kantoorroulatie eens per zes jaar en na negen jaar indien er sprake is van een joint audit?

Kantoorroulatie is geen goed idee. Zie ook vraag 14.

16. Vindt u dat de roulatietermijn van externe accountants bij OOB-controlecliënten van zeven jaar zou moeten worden gewijzigd? Zo ja, wat is volgens u de beste

roulatietermijn?

Lengte van roulatietermijn van de externe accountant is ondergeschikt aan de samenstelling en kwaliteit van de controleteams. Periodieke openbare evaluaties geven meer warborgen.

17. Vindt u dat er boven de huidige evaluatiebepalingen in de Code Corporate Governance een verplichte periodieke aanbesteding van de accountantscontrole voor OOB-controlecliënten moet worden ingevoerd? Zo ja, wat zou de termijn moeten zijn voor de aanbesteding? Zo nee, wat zou een door u gewenst alternatief zijn

Nee, geen verplichte periodieke aanbesteding. Wel een periodieke openbare evaluatie door audit commissie.

18. Voor welke periode zou een accountantsorganisatie bij OOB-controlecliënten telkens moeten worden benoemd binnen de maximale termijn van aanbesteding (i.t.t. vraag 17 betreft dit de minimum termijn van de benoeming)?

Geen minimum termijn verplicht stellen.

19. Vindt u een verplichte roulatietermijn wenselijk voor externe accountants die niet-OOB-controlecliënten controleren? Om de hoeveel jaar zouden externe accountants bij niet-OOB-controlecliënten moeten rouleren?

Nee, geen verplichte roulatietermijn.

20. Wat vindt u van het toestaan of verplichten van joint audits voor de controle van OOB-ondernemingen?

Joint Audits niet verplicht stellen. Wel toestaan, waarbij de uiteindelijke verantwoording bij een externe accountant ligt (de controleverklaring wordt slecht getekend door een accountant).

1.5 De selectie en aansturing van de externe accountant

21. Bent u het eens met de stelling dat het in de Nederlandse Corporate Governance Code opgenomen model waarbij de (auditcommissies van) raden van commissarissen meer het voortouw nemen in de relatie met de accountant in de huidige praktijk onvoldoende tot uiting komt?

Heb hierop onvoldoende / weinig zicht.

22. Kunt u zich vinden in de aanbevelingen uit het NBA-adviesrapport?

De aanbevelingen van NBA zijn een verbetering.

23. Welke rol zou de toezichthouder AFM en/of DNB naar uw mening moeten vervullen bij de benoeming van de accountant? Wat vindt u van een goedkeuring, veto of meldplicht?

AFM en DNB dienen hun functie als toezichthouder te vervullen. Geen bemoeienis met de benoeming van de accountant.

2. Informatievoorziening

2.1. Vergroten transparantie over kwaliteit

22. In hoeverre denkt u dat transparantie over de kwaliteit van de dienstverlening door het (accountants)kantoor bijdraagt aan de keuze voor een bepaald accountantsorganisatie?

Doordat zicht op (objectieve) kwaliteit zichtbaar is, is de opdrachtgever beter in staat (beter dan nu) om dit criteria als een doorslaggevend selectiecriteria te hanteren.

23 Hoe kan de transparantie van accountantsorganisaties over de kwaliteit van hun eigen dienstverlening worden verbeterd?

Door openbare transparantieverlagen. Gecertificeerd door toezichthouder AFM.

24. Bent u van mening dat de accountantsorganisatie de relevante bevindingen over een controlecliënt in een AFM-onderzoeksrapport zou moeten verstrekken aan de (auditcommissie van) de raad van commissarissen van de desbetreffende controlecliënt?

Ja, zie vraag 24

25. Vindt u dat kantoor specifieke AFM-onderzoeksrapporten openbaar moeten worden gemaakt?

Ja, zie vraag 24

26. Hoe kan de transparantie van de niet-OOB-kantoren over hun kwaliteit beter worden geborgd?

Op dezelfde wijze als 24.

2.2. Vergroten transparantie over onafhankelijkheid

27. Vindt u dat accountantsorganisaties transparant moeten zijn over hun onafhankelijkheid?

Ja

28. Indien ja, hoe kan de transparantie van accountantsorganisaties over hun onafhankelijkheid worden verbeterd? Aan welke elementen zouden accountantsorganisaties meer aandacht moeten besteden?

Zie antwoord op vraag 7 en 23.

- *nadrukkelijker scheiding tussen assurance en non-assurance bij een en dezelfde klant*
- *openbare transparantieverlagen. Gecertificeerd door toezichthouder AFM.*

29. Vindt u dat accountantsorganisaties controlecliënten of het maatschappelijk verkeer zouden moeten informeren over onafhankelijkheidsovertredingen? Welke middelen zouden daarvoor het meest geschikt zijn (bijv. transparantieverlagen, websites, jaarrekeningen)?

Ja, zie antwoord op vraag 23 en 28

30. Bent u van mening dat de transparantie over onafhankelijkheid gelijk zou moeten zijn voor accountantsorganisaties die OOB-controlecliënten hebben en de overige accountantsorganisaties?

Ja, zie antwoord op vraag 9.

2.3. Informatiebehoefte van de gebruiker

31. Bent u het eens met het uitgangspunt dat de accountant in principe geen inhoudelijke informatie over de gecontroleerde onderneming verstrekt?

Ja, huidige VGC is uitgangspunt

32. Vindt u dat een accountant aanvullende informatie over de door hem uitgevoerde controlewerkzaamheden respectievelijk zijn bevindingen aan gebruikers zou moeten verstrekken? Heeft u aanvullingen op de genoemde onderwerpen of zijn er onderwerpen die u niet relevant vindt?

Nee, wel moeten de documenten "controleplan, ML en verklaring" (dit zijn onlosmakelijke documenten) via de opdrachtgever opvraagbaar kunnen worden.

33. Wat vindt u van de informatie waarde van de huidige controleverklaring en hoe kan deze worden vergroot?

zie antwoord op vraag 32.

34. Zou de accountant een Auditor Discussion & Analysis moeten opnemen bij het jaarverslag van de controlecliënt?

zie antwoord op vraag 32.

35. Zou de accountant door middel van het gebruik van toelichtende paragrafen de gebruiker (belegger) frequenter moeten informeren over belangrijke punten?

zie antwoord op vraag 32.

36. Bent u het eens met het voorgestelde model waarbij de accountant rapporteert aan de raad van commissarissen en deze de relevante informatie al dan niet voorzien van commentaar naar buiten brengt.

Ja,

37. Zou de accountant expliciet moeten rapporteren over de door de raad van commissarissen verstrekte informatie of is het voldoende als de accountant alleen reageert als de informatie onvoldoende is weergegeven in het verslag van de raad van commissarissen?

Ja, voorkeur om ook bevestigend te reageren.

38. Vindt u dat de accountant in zijn management letter verplicht aandacht zou moeten besteden aan de door het bestuur gegeven transparantie over risicobeheersing, financiering en continuïteit, schattingen management en belangrijke waarderingsgrondslagen? Zo ja, mist u daarbij nog onderwerpen?

Ja,

39. Naar welke elementen van het jaarverslag van de onderneming zou de controleplicht van de accountant moeten worden uitgebreid? Op welke termijn zou dat moeten gebeuren?

Het jaarverslag is een integraal onderdeel van het jaarrapport. In de huidige regelgeving is de overeenstemming tussen jaarrekening, jaarverslag en overige gegevens voldoende gewaarborgd.

40. Hoe staat u tegenover integratie van het toezicht in ESMA? Aan welke voorwaarden denkt u dat daarbij moet worden voldaan?

Integratie is onvermijdelijk.

41. Wat zouden volgens u de taken en verantwoordelijkheden van een Europese toezichthouder moeten zijn?

Afstemming van de nationale en mondiale toezichthouders

Toezicht op de internationale netwerken